Test Booklet No.
టెస్ట్ బుక్‌లెట్ కోడ్

Subject : ECONOMICS
Code : 309 ETG
Medium : English and Telugu

Test Booklet Code
టెస్ట్ బుక్‌లెట్ నం.

C

(Do not open this Test Booklet until you are asked to do so)

(మిమ్మల్ని అడిగే వరకు ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌ని తెరవకండి)

Time Allowed : ***60*** *minutes* *అనుమతించబడిన సమయం :* ***60*** *నిమిషాలు*	*Maximum Marks :* ***200*** ***గరిష్ట మార్కులు : 200***	*Total Questions :* ***50*** ***మొత్తం ప్రశ్నలు : 50***	*Number of questions to be answered :* ***40*** *సమాధానం ఇవ్వాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య :* ***40***

Kindly read the Instructions given on this Page and Back Page carefully before attempting this Question Paper.
ఈ ప్రశ్నాపత్రాన్ని ప్రయత్నించే ముందు దయచేసి ఈ పేజీ మరియు వెనుక పేజీలో ఇవ్వబడిన సూచనలను జాగ్రత్తగా చదవండి.

Important Instructions for the Candidates :

1. This Test Booklet contains **50** questions printed in English and Telugu. Out of these, the candidate is required to answer any **40** questions. If a candidate answers more than 40 questions, the first 40 answered questions will be considered for evaluation.
2. When you are given the OMR Answer Sheet, fill in your particulars on it carefully with **blue/black** ball point pen only.
3. Use only Blue/Black Ball Point Pen for marking responses.
4. The CODE for this Test Booklet is **C**. Make sure that the CODE printed on the OMR Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. Also ensure that your Test Booklet No. and OMR Answer Sheet No. are exactly the same. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the OMR Answer Sheet. No claim in this regard will be entertained after five minutes from the start of the examination.
5. Before attempting the question paper kindly check that this Test Booklet has total **28** pages and OMR Answer Sheet consists of one sheet. At the start of the examination within first five minutes, candidates are advised to ensure that all pages of Test Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed and they are not damaged in any manner.
6. Each question has four answer options. Out of these four options choose the **MOST APPROPRIATE OPTION** and darken/blacken the corresponding circle on the OMR Answer Sheet with a Blue/Black Ball Point Pen.
7. Five (5) marks will be given for each correct answer. One (1) mark will be deducted for each incorrect answer. If more than one circle is found darkened/blackened for a question, then it will be considered as an incorrect answer. Unanswered questions will be given no mark.

P.T.O.

అభ్యర్థులకు ముఖ్యమైన సూచనలు :

1. ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌లో ఇంగ్లీష్ మరియు తెలుగులో ముద్రించిన **50** ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. వీటిలో, అభ్యర్థి దేనికైనా **40** ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వాలి. అభ్యర్థి 40 కంటే ఎక్కువ ప్రశ్నలకు సమాధానమిస్తే, మొదటి 40 సమాధానాలు మూల్యాంకనం కోసం పరిగణించబడతాయి.
2. OMR ఆన్సర్ షీట్‌లో **బ్లూ/బ్లాక్** బాల్ పాయింట్ పెన్‌తో మాత్రమే మీ వివరాలను జాగ్రత్తగా పూరించండి.
3. మార్కింగ్ కొరకు బ్లూ/బ్లాక్ బాల్ పాయింట్ పెన్‌ను మాత్రమే ఉపయోగించండి.
4. ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్ కోడ్ **C**. OMR ఆన్సర్ షీట్‌పై ముద్రించిన కోడ్ ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌లో అదే విధంగా ఉందని నిర్ధారించుకోండి. అలాగే మీ టెస్ట్ బుక్‌లెట్ నెం. మరియు OMR జవాబు పత్రం నం. సరిగ్గా అలాగే ఉంటాయి. వ్యత్యాసం ఉన్నట్లయితే, పరీక్ష బుక్‌లెట్ మరియు OMR జవాబు పత్రం రెండింటినీ మార్చుకొనుటకు అభ్యర్థి వెంటనే ఇన్విజిలేటర్‌కు విషయాన్ని నివేదించాలి. పరీక్ష ప్రారంభమైన ఐదు నిమిషాల తర్వాత దీనికి సంబంధించి ఎలాంటి క్లెయిమ్ స్వీకరించబడదు.
5. ప్రశ్నపత్రాన్ని ప్రయత్నించే ముందు ఈ టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌లో మొత్తం **28** పేజీలు ఉన్నాయని మరియు OMR జవాబు పత్రం ఒక షీట్‌ను కలిగి ఉందని దయచేసి తనిఖీ చేయండి. పరీక్ష ప్రారంభమైన మొదటి ఐదు నిమిషాలలో, అభ్యర్థులు పరీక్ష బుక్‌లెట్ మరియు OMR జవాబు పత్రం యొక్క అన్ని పేజీలు సరిగ్గా ముద్రించబడి ఉన్నాయని మరియు అవి ఏ విధంగానూ పాడవకుండా చూసుకోవాలని సూచించ బడినది.
6. ప్రతి ప్రశ్నకు నాలుగు ఎంపికలు ఉంటాయి. ఈ నాలుగు ఎంపికలలో **అత్యంత సముచితమైన ఎంపికను** ఎంచుకుని, OMR జవాబు పత్రంలో సంబంధిత సర్కిల్‌ను బ్లూ/బ్లాక్ బాల్ పాయింట్ పెన్ తో **డార్క్/నలుపు** చేయండి.
7. ప్రతి సరైన సమాధానానికి ఐదు (5) మార్కులు ఇవ్వబడతాయి. ప్రతి తప్పు సమాధానానికి ఒక (1) మార్కు తీసివేయబడుతుంది. ఒక ప్రశ్నకు ఒకటి కంటే ఎక్కువ సర్కిల్‌లు **డార్క్/నలుపు** చేయబడి ఉన్నట్లయితే, అది తప్పు సమాధానంగా పరిగణించబడుతుంది. సమాధానం లేని ప్రశ్నలకు మార్కులు ఇవ్వబడవు.

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____
అభ్యర్థి పేరు (క్యాపిటల్ అక్షరాలలో) :

Application Number (in figures) / దరఖాస్తు సంఖ్య (అంకెలల్లో) : _____

Roll Number (in figures) / రోల్ నంబర్ (అంకెలలో) : _____

Centre of Examination (in Capital Letters) / పరీక్షా కేంద్రం (క్యాపిటల్ అక్షరాలలో) : _____

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____
అభ్యర్థి సంతకం : ఇన్విజిలేటర్ సంతకం :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent : _____
సెంటర్ సూపరింటెండెంట్ యొక్క ప్రతిరూప (ఫేసిమయిల్) సంతకం స్టాంపు :

1. _____ is a market where economic agents can freely exchange their endowments with each other.

(1) Market economy

(2) Centrally planned economy

(3) Aggregate demand based economy

(4) Aggregate supply based economy

2. Which of the following are correct statements ?

(A) Marginal Utility is the change in Total Utility due to consumption of one additional unit of commodity.

(B) Two Indifference Curves intersect each other.

(C) Marginal Utility becomes Zero at a level when Total Utility remains constant.

(D) Diminishing Marginal Rate of Substitution does not affect Indifference Curve.

(E) Indifference Curve slopes downwards from left to right.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (E) only

(2) (A), (C) and (E) only

(3) (A), (D) and (E) only

(4) (B), (D) and (E) only

3. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Characteristic)		**List-II (Implication)**
(A)	Equilibrium	(I)	Plans of all the consumers and firms in the market match
(B)	Excess supply	(II)	Demand decreases with an increase in income
(C)	Inferior good	(III)	Supply is greater than market demand
(D)	Price ceiling	(IV)	Imposition of upper limit by government

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

1. _____ అనే ఆర్థిక అంశం తమ ఆస్తులను ఒకదానితో ఒకటి స్వేచ్ఛగా మార్పిడి చేసుకోగల మార్కెట్.

(1) మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థ
(2) కేంద్ర ప్రణాళికాబద్ధమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ
(3) సమగ్ర డిమాండ్ ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థ
(4) సమగ్ర సరఫరా ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థ

2. ఈ క్రింది వాటిలో ఏవి సరైన ప్రకటనలు

(A) ఉపాంత ప్రయోజనం అంటే ఒక అదనపు వస్తువు వినియోగం కారణంగా మొత్తం ఉపయోగంలో మార్పు.
(B) రెండు ఉదాసీనత వక్రతలు ఒకదానికొకటి కలుస్తాయి
(C) మొత్తం ఉపయోగం స్థిరంగా ఉన్నప్పుడు ఉపాంత ప్రయోజనం సున్నా అవుతుంది
(D) ప్రత్యామ్నాయం యొక్క ఉపాంత రేటు తగ్గడం అనేది ఉదాసీనత వక్రతను ప్రభావితం చేయదు.
(E) ఉదాసీనత వక్రరేఖ ఎడమ నుండి కుడికి క్రిందికి వాలుతుంది

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A), (B) మరియు (E) మాత్రమే
(2) (A), (C) మరియు (E) మాత్రమే
(3) (A), (D) మరియు (E) మాత్రమే
(4) (B), (D) మరియు (E) మాత్రమే

3. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి :

జాబితా-I (లక్షణం)	**జాబితా-II (ప్రభావం)**
(A) సమతౌల్యం	(I) మార్కెట్ లో ఉన్న వినియోగదారులు మరియు సంస్థలందరి ప్రణాళికలు సరిపోలుతాయి
(B) అదనపు సరఫరా	(II) ఆదాయం పెరగడంతో గిరాకీ తగ్గింది.
(C) తక్కువ మంచిది	(III) మార్కెట్ డిమాండ్ కంటే సరఫరా ఎక్కువగా ఉండటం.
(D) ధర పరిమితి	(IV) ప్రభుత్వం ద్వారా గరిష్ట పరిమితిని విధించడం

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

4. When Elasticity of Demand Curve is 1 at every point on the Demand Curve, this curve is known as :

(1) Perfectly inelastic demand curve

(2) Perfectly elastic demand curve

(3) Rectangular Hyperbola

(4) Greater than unitary demand curve

5. According to the Theory of Consumer Behaviour, Inequality $p_1x_1 + p_2x_2 \leq M$ is called the Consumer's _____ .

(1) Budget (2) Budget Set

(3) Budget Constraint (4) Budget Behaviour

6. Choose the correct statements from the following :

(A) Adam Smith is termed as Father of Modern Economics.

(B) J.M. Keynes gave the Theory of Income, Output and Employment.

(C) Four Sector Model = C + I + G + (X – M)

(D) Store of value is primary function of money.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only (2) (A), (B) and (C) only

(3) (A), (B), (C) and (D) (4) (B), (C) and (D) only

7. Rearrange the given statements in proper chronological sequence in an ascending order (earliest to latest) :

(A) General theory of Employment, Interest and Money by Keynes.

(B) Mahalanobis was made a fellow of Britain's Royal Society.

(C) An Inquiry into the Nature and Cause of the Wealth of Nations by Adam Smith.

(D) The Economic Consequences of the Peace by Keynes.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (C), (D), (A), (B) (2) (A), (B), (C), (D)

(3) (A), (C), (B), (D) (4) (D), (A), (C), (B)

8. If there is no government and no foreign trade, then :

(1) $G = T = M = X > 1$ (2) $G = T = M = X = 1$

(3) $G = T = M = X = 0$ (4) $G = T = M = X < 1$

SPACE FOR ROUGH WORK

4. డిమాండ్ వక్రరేఖ యొక్క స్థితిస్థాపకత డిమాండ్ వక్రరేఖపై ప్రతి బిందువు వద్ద 1 అయినప్పుడు, ఈ వక్రరేఖను ఏమంటారు :

(1) సంపూర్ణంగా అస్థిరమైన డిమాండ్ వక్రరేఖ
(2) సంపూర్ణ స్థితిస్థాపక డిమాండ్ వక్రరేఖ
(3) దీర్ఘచతురస్రాకార హైపర్బోలా
(4) ఏకీకృత డిమాండ్ వక్రరేఖ కంటే ఎక్కువ

5. వినియోగదారుల ప్రవర్తన సిద్ధాంతం ప్రకారం, అసమానత $p_1x_1 + p_2x_2 \leq M$ ను వినియోగదారుల _____ అని పిలుస్తారు.

(1) బడ్జెట్
(2) బడ్జెట్ సెట్
(3) బడ్జెట్ పరిమితి
(4) బడ్జెట్ ప్రవర్తన

6. ఈ క్రింది వాటి నుండి సరైన ప్రకటనను ఎంచుకోండి :

(A) ఆడమ్ స్మిత్ను ఆధునిక ఆర్థిక శాస్త్ర పితామహుడిగా పిలుస్తారు.
(B) J.M. కీన్స్ ఆదాయం, ఉత్పత్తి మరియు ఉపాధి సిద్ధాంతాన్ని ఇచ్చారు.
(C) నాలుగు రంగాల నమూనా $= C + I + G + (X - M)$
(D) విలువను స్థిరీకరించడం అనేది డబ్బు యొక్క ప్రాథమిక పని.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A), (B) మరియు (D) మాత్రమే
(2) (A), (B) మరియు (C) మాత్రమే
(3) (A), (B), (C) మరియు (D)
(4) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

7. ఆరోహణ క్రమంలో సరైన క్రమాన్ని తిరిగి అమర్చండి:

(A) "ఉపాధి వడ్డీ మరియు డబ్బు యొక్క సాధారణ సిద్ధాంతం" కీన్స్ రచించాడు.
(B) మహలనోబిస్ బ్రిటన్ రాయల్ సొసైటీలో ఫెలోగా నియమించబడ్డాడు.
(C) దేశ సంపద యొక్క స్వభావం మరియు కారణంపై ఆడమ్ స్మిత్ చేసారు విచారణ.
(D) "శాంతి యొక్క ఆర్థిక పరిణామాలు" కీన్స్ చే రచింపబడింది.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (C), (D), (A), (B)
(2) (A), (B), (C), (D)
(3) (A), (C), (B), (D)
(4) (D), (A), (C), (B)

8. ప్రభుత్వం మరియు విదేశీ వాణిజ్యం లేకపోతే :

(1) $G = T = M = X > 1$
(2) $G = T = M = X = 1$
(3) $G = T = M = X = 0$
(4) $G = T = M = X < 1$

SPACE FOR ROUGH WORK

9. The value of Nominal GDP is \$ 1100 and the value of Real GDP is \$ 1000. Find the value of GDP deflator.

(1) 0.9 (2) 1.1

(3) 1 (4) 0.8

10. Identify the correct statements :

(A) Stocks are defined over a period of time.

(B) Flows are defined over a period of time.

(C) Flows are defined at a particular point of time.

(D) Stocks are defined at a particular point of time.

(E) GVA at factor costs + Indirect Taxes – Subsidies = GVA at market prices.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (C) and (E) only (2) (B), (C) and (D) only

(3) (B), (D) and (E) only (4) (C), (D) and (E) only

11. If the supply of final goods is assumed to be infinitely elastic at constant price over a short period of time, Aggregate output is determined solely by the value of Aggregate demand. This is called _____ Principle.

(1) Aggregate supply (2) Aggregate demand

(3) Effective demand (4) Perfectly inelastic demand

12. Nominal Interest Rate =_____

(1) Real Interest Rate × Inflation Rate

(2) Real Interest Rate – Inflation rate

(3) Real Interest Rate / Inflation rate

(4) Real Interest Rate + Inflation rate

13. Value of MPS (Marginal Propensity to Save) is increased from 0.4 to 0.5. What would be the impact on Multiplier ?

(1) The size of the multiplier would be increased.

(2) The size of the multiplier would remain same.

(3) Value of multiplier is undetermined with the given information.

(4) The size of the multiplier would be decreased.

SPACE FOR ROUGH WORK

9. నామమాత్రపు జి.డి.పి. విలువ 1100 డాలర్లు మరియు వాస్తవ జి.డి.పి. విలువ 1000 డాలర్లు. అయితే జిడిపి తరుగుదల విలువను కనుగొనండి

(1) 0.9 (2) 1.1 (3) 1 (4) 0.8

10. సరైన ప్రకటనలను గుర్తించండి

(A) స్టాక్స్ ఒక నిర్దిష్ట వ్యవధిలో నిర్వచించబడతాయి.

(B) ఆర్థిక ప్రవాహాలు ఒక నిర్దిష్ట వ్యవధిలో నిర్వచించబడతాయి.

(C) ఆర్థిక ప్రవాహాలు ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో నిర్వచించబడతాయి.

(D) స్టాక్స్ ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో నిర్వచించబడతాయి.

(E) కారక ఖర్చుల వద్ద జివిఎ + పరోక్ష పన్నులు – సబ్సిడీలు = మార్కెట్ ధరల వద్ద జివిఎ

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండిః

(1) (A), (C) మరియు (E) మాత్రమే (2) (B), (C) మరియు (D) మాత్రమే

(3) (B), (D) మరియు (E) మాత్రమే (4) (C), (D) మరియు (E) మాత్రమే

11. తుది వస్తువుల సరఫరా తక్కువ వ్యవధిలో స్థిరమైన ధర వద్ద సమగ్రంగా పెరిగింది అని, మొత్తం ఉత్పత్తి మొత్తం డిమాండ్ విలువ ద్వారా మాత్రమే నిర్ణయించబడుతుంది. దీనిని _____ సూత్రం అంటారు.

(1) సమగ్ర సరఫరా (2) సమగ్ర డిమాండ్

(3) సమర్థవంతమైన డిమాండ్ (4) పూర్తిగా అస్థిరమైన డిమాండ్

12. నామమాత్ర వడ్డీ రేటు = _____

(1) వాస్తవ వడ్డీ రేటు × ద్రవ్యోల్బణ రేటు (2) వాస్తవ వడ్డీ రేటు – ద్రవ్యోల్బణ రేటు

(3) వాస్తవ వడ్డీ రేటు / ద్రవ్యోల్బణ రేటు (4) వాస్తవ వడ్డీ రేటు + ద్రవ్యోల్బణ రేటు

13. ఎంపిఎస్ (పొదుపు చేయడానికి ఉపాంత ప్రవృత్తి) విలువను 0.4 నుండి 0.5 వరకు పెంచినట్లైన. గుణకం మీద ప్రభావం ఎలా ఉంటుంది ?

(1) గుణకం యొక్క పరిమాణం పెంచబడుతుంది

(2) గుణకం యొక్క పరిమాణం ఒకే విధంగా ఉంటుంది

(3) ఇచ్చిన సమాచారంతో గుణకం విలువ నిర్ణయించబడదు

(4) గుణకం యొక్క పరిమాణం తగ్గించబడుతుంది

SPACE FOR ROUGH WORK

14. Paradox of Thrift means :

(1) If all the people of the economy increase the proportion of income they save, the total value of investment in the economy will not increase, it will either decline or remain unchanged.

(2) If all the people of the economy increase the proportion of income they spend, the total value of savings in the economy will not increase, it will either decline or remain unchanged.

(3) If all the people of the economy decrease the proportion of income they save, the total value of savings in the economy will not increase, it will either decline or remain unchanged.

(4) If all the people of the economy increase the proportion of income they save, the total value of savings in the economy will not increase, it will either decline or remain unchanged.

15. _____ depicts what has actually happened.

(1) Ex-Ante (2) Ex-Post

(3) Constant (4) Variable

16. If the value of Investment Multiplier is 5 and the increased income is ₹ 800 crore in an economy, then find the value of change in the investment in the economy.

(1) ₹ 4000 crore (2) ₹ 120 crore

(3) ₹ 400 crore (4) ₹ 160 crore

17. Which of the following statements are true ?

(A) Quantitative tools control the extent of money supply by changing the CRR.

(B) There are two types of open market operations – outright and upright.

(C) A fall in the bank rate can decrease the money supply.

(D) Selling of a bond by RBI leads to reduction in quantity of reserves.

(E) The RBI can influence money supply by changing the rate at which it gives loan to the commercial banks.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (C) and (D) only

(2) (A), (B) and (D) only

(3) (B), (D) and (E) only

(4) (A), (D) and (E) only

SPACE FOR ROUGH WORK

14. పొదుపు యొక్క పారడాక్స్ అంటే -

(1) ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ప్రజలందరూ ఆదాయ నిష్పత్తిని పెంచుకుంటే, వారు పొదుపు చేస్తే ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెట్టుబడి మొత్తం విలువ పెరగదు, అది తగ్గుతుంది లేదా మారదు.

(2) ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ప్రజలందరూ వారు ఖర్చు చేసే ఆదాయ నిష్పత్తిని పెంచుకుంటే, ఆర్థిక వ్యవస్థలో పొదుపు మొత్తం విలువ పెరగదు, అది క్షీణిస్తుంది లేదా మారదు.

(3) ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ప్రజలందరూ ఆదాయ నిష్పత్తిని తగ్గిస్తే, వారు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పొదుపు మొత్తం విలువను ఆదా చేస్తే అది పెరగదు లేదా క్షీణిస్తుంది లేదా మారదు.

(4) ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ప్రజలందరూ ఆదాయ నిష్పత్తిని పెంచుకుంటే, వారు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పొదుపు మొత్తం విలువను ఆదా చేస్తే అది పెరగదు లేదా క్షీణిస్తుంది లేదా మారదు.

15. _____ వాస్తవానికి ఏమి జరిగిందో వర్ణిస్తుంది.

(1) ఎక్స్-ఆంటే (2) ఎక్స్-పోస్ట్ (3) స్థిరత్వం (4) సూచి

16. పెట్టుబడి గుణకం విలువ 5 అయితే, ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెరిగిన ఆదాయం ₹ 800 కోట్ల రూపాయలు అయితే, ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెట్టుబడిలో మార్పు విలువను కనుగొనండి.

(1) ₹ 4000 కోట్లు (2) ₹ 120 కోట్లు (3) ₹ 400 కోట్లు (4) ₹ 160 కోట్లు

17. ఈ క్రింది ప్రకటనలలో ఏది/ఏవి నిజం:

(A) పరిమాణాత్మక సాధనాలు సిఆర్ఆర్ను మార్చడం ద్వారా డబ్బు సరఫరాను నియంత్రిస్తాయి.

(B) రెండు రకాల బహిరంగ మార్కెట్ కార్యకలాపాలు ఉన్నాయి-అవుట్ రైట్ మరియు అప్ రైట్.

(C) బ్యాంకు రేటు తగ్గితే డబ్బు సరఫరా తగ్గుతుంది.

(D) ఆర్బీఐ బాండ్లను విక్రయించడం వల్ల నిల్వల పరిమాణం తగ్గుతుంది.

(E) వాణిజ్య బ్యాంకులకు రుణాలు ఇచ్చే రేటును మార్చడం ద్వారా ఆర్బీఐ డబ్బు సరఫరాను ప్రభావితం చేయవచ్చు.

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A), (C) మరియు (D) మాత్రమే (2) (A), (B) మరియు (D) మాత్రమే

(3) (B), (D) మరియు (E) మాత్రమే (4) (A), (D) మరియు (E) మాత్రమే

SPACE FOR ROUGH WORK

18. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I		**List-II**
(A)	Bank Rate	(I)	Securities are pledged in order to repurchase
(B)	Marginal Standing Facility	(II)	Minimum rate at which funds are provided for long term
(C)	Repo Rate	(III)	Also known as Penal Interest Rate
(D)	Reverse Repo Rate	(IV)	Central Bank borrows funds from commerical banks

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

19. Which of the following is ***not*** a function of Central Bank ?

(1) It controls the money supply in the economy through different rates.
(2) It acts as a banker to the government.
(3) It accepts deposits and give loans to people.
(4) It issues the currency of the country.

20. Article 112 deals with :

(1) Consolidated Fund of India (2) Public Account
(3) Union Budget (4) Contingency Fund

21. All those elements which create liability and decrease the assets of government are known as :

(1) Capital Receipts (2) Capital Payments
(3) Revenue Receipts (4) Revenue Payments

22. Arrange the following elements in correct chronological sequence (earliest to latest) :

(A) Smithsonian Agreement (B) Bretton Woods Conference
(C) Establishment of WTO (D) Gold Standard

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B), (C), (D) (2) (D), (B), (A), (C)
(3) (D), (A), (B), (C) (4) (C), (B), (D), (A)

SPACE FOR ROUGH WORK

18. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో జతపరచండి

జాబితా-I	**జాబితా-II**
(A) బ్యాంకు రేటు	(I) తిరిగి కొనుగోలు చేయడానికి సెక్యూరిటీలు ప్రతిజ్ఞ చేయబడతాయి
(B) మార్జినల్ స్టాండింగ్ ఫెసిలిటీ	(II) దీర్ఘకాలికంగా నిధులు అందించే కనీస రేటు
(C) రెపో రేటు	(III) జరిమానా వడ్డీ రేటు అని కూడా పిలుస్తారు
(D) రివర్స్ రెపో రేటు	(IV) వాణిజ్య బ్యాంకుల నుండి రుణాలు తీసుకున్న సెంట్రల్ బ్యాంక్

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

19. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది సెంట్రల్ బ్యాంక్ యొక్క పని కాదు ?

(1) ఇది వివిధ రేట్ల ద్వారా ఆర్థిక వ్యవస్థలో డబ్బు సరఫరాను నియంత్రిస్తుంది.
(2) ఇది ప్రభుత్వానికి బ్యాంకర్ గా పనిచేస్తుంది.
(3) ఇది డిపాజిట్లను స్వీకరించి ప్రజలకు రుణాలు ఇస్తుంది.
(4) ఇది దేశ కరెన్సీని జారీ చేస్తుంది.

20. ఆర్టికల్ 112 దీని గురించి వివరిస్తుంది

(1) కన్సాలిడేటెడ్ ఫండ్ ఆఫ్ ఇండియా
(2) పబ్లిక్ ఖాతా
(3) కేంద్ర బడ్జెట్
(4) ఆకస్మిక నిధి

21. జవాబుదారీ తనాన్ని సృష్టించి, ప్రభుత్వ ఆస్తులను తగ్గించే అంశాలన్నింటినీ ఏమంటారు -

(1) మూలధన రసీదులు
(2) మూలధన చెల్లింపులు
(3) ఆదాయ రసీదులు
(4) ఆదాయ చెల్లింపులు

22. ఈ క్రింది వాటిని సరైన క్రమంలో అమర్చండి

(A) స్మిత్సోనియన్ ఒప్పందం
(B) బ్రెట్టన్ వుడ్ కాన్ఫరెన్స్
(C) డబ్ల్యు. టి. ఓ. స్థాపన
(D) గోల్డ్ స్టాండర్డ్

సరైన ఎంపికను ఎంచుకోండి -

(1) (A), (B), (C), (D)
(2) (D), (B), (A), (C)
(3) (D), (A), (B), (C)
(4) (C), (B), (D), (A)

SPACE FOR ROUGH WORK

23. Under flexible exchange rate, when the price of domestic currency in terms of foreign currency increases, it is called _____ .

(1) Depreciation of domestic currency
(2) Appreciation of domestic currency
(3) Devaluation of domestic currency
(4) Revaluation of domestic currency

24. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I		**List-II**
(A)	Pegged exchange rate system	(I)	Setting up of IMF and World Bank
(B)	Managed floating	(II)	Fixed exchange rate system
(C)	Bretton Woods Conference	(III)	Dirty floating
(D)	Third element in BOP	(IV)	Error and Omission Account

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

25. Casualization of workforce would result in :

(1) Decrease in the vulnerablility of the workforce.
(2) Increase in the vulnerability of the workforce.
(3) Increase in the number of regular workers.
(4) Income and employment stablility.

26. Choose the correct chronological sequence in ascending order (earliest to latest) :

(A) Establishment of NABARD
(B) FRBMA (Fiscal Responsibility and Budget Management Act)
(C) Third Five Year Plan
(D) Nationalization of RBI

(1) (A), (B), (C), (D) (2) (A), (C), (B), (D)
(3) (D), (A), (B), (C) (4) (D), (C), (A), (B)

SPACE FOR ROUGH WORK

23. ఫ్లెక్సిబుల్ ఎక్స్ఛేంజ్ రేటు కింద, విదేశీ కరెన్సీ పరంగా దేశీయ కరెన్సీ ధర పెరిగినప్పుడు దీనిని _____ అని పిలుస్తారు.

(1) దేశీయ కరెన్సీ తరుగుదల
(2) దేశీయ కరెన్సీ విలువ పెరుగుదల
(3) దేశీయ కరెన్సీ విలువ తగ్గింపు
(4) దేశీయ కరెన్సీ పునర్మూల్యాంకనం

24. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి

జాబితా-I	**జాబితా-II**
(A) పెగ్డ్ మార్పిడి రేటు వ్యవస్థ	(I) ఐఎంఎఫ్, ప్రపంచ బ్యాంకు ఏర్పాటు
(B) మంగ్ ఫ్లోటింగ్	(II) స్థిర మారకం రేటు వ్యవస్థ
(C) బ్రెట్టన్ వుడ్స్ సమావేశం	(III) మురికి తేలుతూ ఉంది
(D) బి. ఓ. పి. లో మూడవ అంశం	(IV) లోపం మరియు తొలగింపు ఖాతా

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండిః

(1) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

25. శ్రామిక శక్తి ఎప్పుడు ప్రమాదానికి దారి తీస్తుంది -

(1) శ్రామిక శక్తి యొక్క దుర్బలత్వం తగ్గడం
(2) శ్రామిక శక్తి యొక్క దుర్బలత్వాన్ని పెంచడం
(3) సాధారణ కార్మికుల సంఖ్యను పెంచడం
(4) ఆదాయం మరియు ఉపాధి స్థిరత్వం

26. ఆరోహణ క్రమంలో సరైన క్రమాన్ని ఎంచుకోండి

(A) నాబార్డ్ స్థాపన
(B) ఎఫ్ఆర్బిఎంఎ (ఫిస్కల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ అండ్ బడ్జెట్ మేనేజ్మెంట్ యాక్ట్)
(C) మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
(D) ఆర్బీఐ జాతీయీకరణ

(1) (A), (B), (C), (D)
(2) (A), (C), (B), (D)
(3) (D), (A), (B), (C)
(4) (D), (C), (A), (B)

SPACE FOR ROUGH WORK

27. _____ implies that resource extraction is not above the rate of regeneration of resources and the wastes generated are within the assimilating capacity of the environment.

(1) Absorptive capacity (2) Carrying capacity

(3) Subsistence capacity (4) Exhaustive capacity

28. Government of India enacted the Right to Education Act in 2009 to make free education a Fundamental Right of all children in the age group of _____ years.

(1) 4 – 10 (2) 6 – 12

(3) 6 – 14 (4) 8 – 15

29. Following are the sources of electricity generation in India. Arrange them in correct sequence on the basis of total power generation capacity (higher to lower) :

(A) Nuclear

(B) Thermal

(C) New and renewable energy

(D) Hydro

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B), (C), (D) (2) (A), (C), (B), (D)

(3) (B), (C), (D), (A) (4) (B), (D), (C), (A)

30. Arrange the following items in correct sequence :

(A) Competition Act

(B) FEMA

(C) FERA

(D) MRTP

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B), (C), (D) (2) (A), (C), (B), (D)

(3) (D), (C), (B), (A) (4) (C), (B), (D), (A)

31. The Great Leap Forward (GLF) campaign was initiated in _____ .

(1) 1948 (2) 1938

(3) 1958 (4) 1942

SPACE FOR ROUGH WORK

27. _____ వనరుల వెలికితీత వనరుల పునరుత్పత్తి రేటుకు మించి లేదని మరియు ఉత్పత్తి చేయబడిన వ్యర్థాలు పర్యావరణాన్ని సమ్మిళితం చేసే సామర్థ్యంలో ఉన్నాయని సూచిస్తుంది.

(1) గ్రహించగల సామర్థ్యం
(2) మోసే సామర్థ్యం
(3) జీవనోపాధి సామర్థ్యం
(4) అంతరించిపోయే సామర్థ్యం

28. ఉచిత విద్యను _____ సంవత్సరాల వయస్సు గల పిల్లలందరికీ ప్రాథమిక హక్కుగా మార్చడానికి భారత ప్రభుత్వం 2009లో విద్యా హక్కు చట్టాన్ని రూపొందించింది.

(1) 4 – 10
(2) 6 – 12
(3) 6 – 14
(4) 8 – 15

29. భారతదేశంలో విద్యుత్ ఉత్పత్తి వనరులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి, మొత్తం విద్యుత్ ఉత్పత్తి సామర్థ్యం ఆధారంగా వాటిని సరైన క్రమంలో అమర్చండి (ఎక్కువ నుండి తక్కువకు)

(A) అణుశక్తి
(B) ఉష్ణం
(C) కొత్త మరియు పునరుత్పాదక శక్తి
(D) హైడ్రో

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A), (B), (C), (D)
(2) (A), (C), (B), (D)
(3) (B), (C), (D), (A)
(4) (B), (D), (C), (A)

30. ఈ క్రింది అంశాలను సరైన క్రమంలో అమర్చండి

(A) పోటీ ఆక్ట్
(B) FEMA
(C) FERA
(D) MRTP

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A), (B), (C), (D)
(2) (A), (C), (B), (D)
(3) (D), (C), (B), (A)
(4) (C), (B), (D), (A)

31. గ్రేట్ లీప్ ఫార్వర్డ్ (జిఎల్ఎఫ్) ప్రచారం _____ లో ప్రారంభించబడింది.

(1) 1948
(2) 1938
(3) 1958
(4) 1942

32. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I		**List-II**
(A)	Great Leap Forward	(I)	Protecting the future generation
(B)	Mao Zedong	(II)	Aimed at industralising the country on a massive scale
(C)	Brundtland Commission	(III)	Introduced the Great Proletarian Cultural Revolution
(D)	Our Common Future	(IV)	Seminal Report that explained sustainable development as meeting the basic needs of all for a better life

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

33. Second phase of Green Revolution is termed from :

(1) mid 1960s to mid 1970s
(2) mid 1970s to mid 1980s
(3) mid 1950s to mid 1960s
(4) mid 1980s to mid 1990s

34. During 1980s, the growth rate in Pakistan improved on account of which of the following reasons ?

(1) Institutionalised process of technical change
(2) A good harvest
(3) Sustainable export of manufactured goods
(4) High amount of foreign direct investment inflow

35. When there is unexpected rise in the sales _____ .

(1) Aggregate demand would decline.
(2) There will be unplanned accumulation of inventories.
(3) There will be unplanned decumulation of inventories.
(4) Normal profit would be lower.

36. During festive season, the currency deposit ratio _____ .

(1) decreases (2) increases
(3) has no impact on it (4) first decreases then increases

SPACE FOR ROUGH WORK

32. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి

జాబితా-I	**జాబితా-II**
(A) గ్రేట్ లీప్ ఫార్వర్డ్	(I) భవిష్యత్ తరాన్ని కాపాడటం
(B) మావో జెడాంగ్	(II) దేశాన్ని భారీ స్థాయిలో పారిశ్రామికీకరణ చేయడమే లక్ష్యం
(C) బ్రుండ్ట్లాండ్ కమిషన్	(III) గొప్ప శ్రామిక సాంస్కృతిక విప్లవాన్ని పరిచయం చేశారు
(D) అవర్ కామన్ ఫ్యూచర్	(IV) మెరుగైన జీవితం కోసం అందరి ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడం స్థిరమైన అభివృద్ధి అని వివరించిన సెమినల్ రిపోర్ట్

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

33. హరిత విప్లవం యొక్క రెండవ దశను ఇలా పిలుస్తారు

(1) 1960ల మధ్య నుండి 1970ల మధ్య వరకు
(2) 1970ల మధ్య నుండి 1980ల మధ్య వరకు
(3) 1950ల మధ్య నుండి 1960ల మధ్య వరకు
(4) 1980ల మధ్య నుండి 1990ల మధ్య వరకు

34. 1980లలో పాకిస్తాన్లో వృద్ధి రేటు ఈ క్రింది కారణాలలో దేని కారణంగా మెరుగుపడింది ?

(1) సాంకేతిక మార్పు యొక్క సంస్థాగత ప్రక్రియ
(2) మంచి పంట
(3) తయారు చేసిన వస్తువుల సుస్థిర ఎగుమతి
(4) అధిక మొత్తంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల ప్రవాహం

35. అమ్మకాలలో ఊహించని పెరుగుదల ఉన్నప్పుడు _____ ఉంటుంది.

(1) మొత్తం డిమాండ్ తగ్గుతుంది
(2) ఇన్వెంటరీల ప్రణాళిక లేని సేకరణ
(3) ఇన్వెంటరీలను ప్రణాళిక లేని విధంగా తగ్గించడం
(4) సాధారణ లాభం తక్కువగా ఉంటుంది

36. పండుగ సీజన్లో, నగదు డిపాజిట్ నిష్పత్తి _____ .

(1) తగ్గుతుంది
(2) పెరుగుతుంది
(3) ప్రభావం ఉండదు
(4) మొదట తగ్గుతుంది, తరువాత పెరుగుతుంది

SPACE FOR ROUGH WORK

37. European Monetary Union was created in _____.

(1) 1996 (2) 1994

(3) 1999 (4) 2002

38. Identify the correct statement in the context of Circular Flow of Income in a two sector economy :

(1) Household receives factor services from firms.

(2) Household invests while firm saves.

(3) Firms produce goods and services.

(4) Household supplies factor services to Government.

39. Identify the correct set of statements.

(A) Ex Ante Saving represents what is actually planned to save.

(B) Ex Post Saving represents what is actually planned to save.

(C) Ex Post Saving depicts what has actually happened.

(D) Ex Ante Post Saving represents what is actually saved.

Choose the ***correct*** answer from the options given below :

(1) (A) and (D) only

(2) (A) and (C) only

(3) (B) and (D) only

(4) (C) and (D) only

40. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Elements)		**List-II (Features)**
(A)	Annual Financial Statement	(I)	Create liabilities or reduce financial assets
(B)	Capital Receipts	(II)	Trade surplus
(C)	Capital Payment	(III)	Main budget document
(D)	Export > Import	(IV)	Create financial assets or reduce liabilities

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

37. యూరోపియన్ మానిటరీ యూనియన్ _____ లో సృష్టించబడింది.

(1) 1996 (2) 1994 (3) 1999 (4) 2002

38. రెండు రంగాల ఆర్థిక వ్యవస్థలో వృత్తాకార ఆదాయ ప్రవాహం సందర్భంలో సరైన ప్రకటనను గుర్తించండి: -

(1) కుటుంబాలు సంస్థల నుండి కారక సేవలను పొందుతాయి

(2) సంస్థ పొదుపు చేస్తున్నప్పుడు గృహాలు పెట్టుబడి పెడతాయి

(3) సంస్థలు వస్తువులు మరియు సేవలను ఉత్పత్తి చేస్తాయి

(4) ప్రభుత్వానికి గృహ సరఫరా కారక సేవలు

39. సరైన ప్రకటనల సమూహాన్ని గుర్తించండి

(A) ఎక్స్ ఆంటే సేవింగ్ అనేది వాస్తవానికి పొదుపు చేయడానికి ప్రణాళిక చేయబడినదాన్ని సూచిస్తుంది

(B) ఎక్స్ పోస్ట్ సేవింగ్ అనేది వాస్తవానికి పొదుపు చేయడానికి ప్రణాళిక చేయబడినదాన్ని సూచిస్తుంది

(C) ఎక్స్ పోస్ట్ వాస్తవానికి ఏమి జరిగిందో వర్ణిస్తుంది

(D) ఎక్స్ ఆంటే పోస్ట్ సేవింగ్ అనేది వాస్తవానికి సేవ్ చేయబడిన దాన్ని సూచిస్తుంది

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A) మరియు (D) మాత్రమే (2) (A), మరియు (C) మాత్రమే

(3) (B), మరియు (D) (4) (C) మరియు (D) మాత్రమే

40. **జాబితా-I** ని **జాబితా-II** తో సరిపోల్చండి

జాబితా-I (ఎలిమెంట్స్)	**జాబితా-II (ప్రత్యేకతలు)**
(A) వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటన	(I) రుణాలను సృష్టించండి లేదా ఆర్థిక ఆస్తులను తగ్గించండి
(B) మూలధన రసీదులు	(II) వాణిజ్య మిగులు
(C) మూలధన చెల్లింపు	(III) ప్రధాన బడ్జెట్ పత్రం
(D) ఎగుమతి> దిగుమతి	(IV) ఆర్థిక ఆస్తులను సృష్టించండి లేదా రుణాలను తగ్గించడం

క్రింద ఇవ్వబడిన ఎంపికల నుండి సరైన జవాబును ఎంచుకోండి:

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV) (2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III) (4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

Read the following passage and answer the next five questions :

In our quest to increase agricultural production during the last five decades or so, we almost totally neglected the use of compost and completely switched over to chemical fertilizers. The result is that large tracts of productive land have been adversely affected, water bodies including ground water system have suffered due to chemical contamination and demand for irrigation has been going up year after year. Farmers, in large numbers all over the country, have again started using compost made from organic wastes of different types. In certain parts of the country, cattle are maintained only because they produce dung which is an important fertilizer and soil conditioner.

Earthworms can convert organic matter into compost faster than the normal composting process. This process is now being widely used. Indirectly, the civic authorities are benefitted too as they have to dispose reduced quantity of waste.

41. How is civic authority getting benefitted due to biocomposting ?

(1) They have to dispose increased quantity of waste.

(2) They don't have to dispose any waste.

(3) Because civic authority has no role in waste management.

(4) They have to dispose reduced quantity of waste.

42. Choose the correct statement concerned with the passage :

(1) Earthworm takes equal time to convert organic matter into compost with respect to normal composting process.

(2) Earthworm takes more time to convert organic matter into compost with respect to normal composting process.

(3) Earthworm takes less time to convert organic matter into compost with respect to normal composting process.

(4) Comparison between earthworm based composting and normal composting cannot be made.

43. Water bodies including ground water system have suffered due to :

(1) Biocomposting

(2) Chemical contamination and increased demand for irrigation

(3) Organic farming

(4) Increased fertility of land

SPACE FOR ROUGH WORK

వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచడం

వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచడం కొరకు గత ఐదు దశాబ్దాలుగా వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచాలనే మా అన్వేషణలో, మేము కంపోస్ట్ వాడకాన్ని దాదాపు పూర్తిగా నిర్లక్ష్యం చేసి, పూర్తిగా రసాయన ఎరువులకు మారాము. ఫలితంగా ఉత్పాదక భూమి యొక్క పెద్ద భూభాగాలు ప్రతికూలంగా ప్రభావితమయ్యాయి, రసాయన కాలుష్యం కారణంగా భూగర్భ జల వ్యవస్థతో సహా నీటి వనరులు దెబ్బతిన్నాయి మరియు నీటిపారుదల కోసం డిమాండ్ ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతూ పోతున్నది. దేశవ్యాప్తంగా రైతులు పెద్ద సంఖ్యలో వివిధ రకాల సేంద్రీయ వ్యర్థాలతో తయారు చేసిన కంపోస్ట్ను మళ్లీ ఉపయోగించడం ప్రారంభించారు. దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లోఎరువులు మరియు మట్టి కండిషనర్ అయిన పేడను ఉత్పత్తి కొరకు పశువులను పెంచుతున్నారు.

వానపాములు సాధారణ కంపోస్టింగ్ ప్రక్రియ కంటే వేగంగా సేంద్రీయ పదార్థాన్ని కంపోస్టా మార్చగలవు. ఈ ప్రక్రియ ఇప్పుడు విస్తృతంగా ఉపయోగించబడుతోంది. పరోక్షంగా, పౌర అధికారులు కూడా తక్కువ పరిమాణంలో వ్యర్థాలను పారవేయవలసి ఉన్నందున ప్రయోజనం పొందుతారు.

41. జీవ ఎరువుల వల్ల పౌర సమాజం ఎలా ప్రయోజనం పొందుతోంది ?

(1) వారు పెరిగిన వ్యర్థాలను పారవేయవలసి ఉంటుంది.

(2) వారు వ్యర్థాలను పారవేయాల్సిన అవసరం ఉండదు.

(3) ఎందుకంటే వ్యర్థాల నిర్వహణలో పౌర సమాజం పాత్ర లేదు.

(4) వారు తక్కువ పరిమాణంలో వ్యర్థాలను పారవేయాలి.

42. వాక్యానికి సంబంధించిన సరైన ప్రకటనను ఎంచుకోండి

(1) సాధారణ కంపోస్టింగ్ ప్రక్రియకు సంబంధించి సేంద్రీయ పదార్థాన్ని ఎరువుగా మార్చడానికి వానపాముకు సమాన సమయం పడుతుంది.

(2) సాధారణ కంపోస్టింగ్ ప్రక్రియకు సంబంధించి సేంద్రీయ పదార్థాన్ని ఎరువుగా మార్చడానికి వానపాములు ఎక్కువ సమయం తీసుకుంటాయి.

(3) సాధారణ కంపోస్టింగ్ ప్రక్రియకు సంబంధించి సేంద్రీయ పదార్థాన్ని ఎరువుగా మార్చడానికి వానపాముకు తక్కువ సమయం పడుతుంది.

(4) వానపాముల ఆధారిత కంపోస్టింగ్ మరియు సాధారణ కంపోస్టింగ్ మధ్య పోలిక చేయలేము.

43. భూగర్భ జల వ్యవస్థతో సహా నీటి వనరులు ఈ క్రింది కారణాల వల్ల దెబ్బతిన్నాయిః

(1) బయో కంపోస్టింగ్

(2) రసాయన కాలుష్యం మరియు నీటిపారుదల కోసం పెరిగిన డిమాండ్

(3) సేంద్రీయ వ్యవసాయం

(4) భూమి యొక్క పెరిగిన ఫలదీకరణం

SPACE FOR ROUGH WORK

44. In certain parts of the country, cattle are maintained only because they _____ .

(1) Produce milk to increase income of farmers

(2) Produce dung which is an important fertilizer and soil conditioner

(3) Work as insect repellants

(4) Are a symbol of traditional ethics and values

45. What should be the suitable title for the above passage ?

(1) Biocomposting (2) Biopest Control

(3) Traditional Knowledge and Practice (4) Uses of Chemical Fertilizers

Read the following passage and answer the next five questions.

India had an independent economy before the advent of the British rule. Though agriculture was the main source of livelihood for most people, yet, the country's economy was characterised by various kinds of manufacturing activities. India was particularly well known for its handicraft industries in the fields of cotton and silk textiles, metal and precious stone works etc. These products enjoyed a worldwide market based on the reputation of the fine quality of material used and the high standards of craftsmanship seen in all imports from India. The economic policies pursued by the colonial government in India were concerned more with the protection and promotion of the economic interests of their home country than with the development of the Indian economy. Such policies brought about a fundamental change in the structure of the Indian economy — transforming the country into a supplier of raw materials and consumer of finished industrial products from Britain. Obviously, the colonial government never made any sincere attempt to estimate India's national and per capita income. Some individual attempts which were made to measure such incomes yielded conflicting and inconsistent results. Among the notable estimators — Dadabhai Naoroji, William Digby, Findlay Shirras, V.K.R.V. Rao and R.C. Desai — it was Rao, whose estimates during the colonial period were considered very significant. However, most studies did find that the country's growth of aggregate real output during the first half of the twentieth century was less than two per cent coupled with a meagre half per cent growth in per capita output per year.

46. Before the British rule, India was well known for which manufacturing industries' products ?

(1) Cotton and Silk or Khadi textiles

(2) Cotton and Engineering products

(3) Cotton and Silk textiles, metal and precious stones, etc

(4) Engineering goods and precious metals

SPACE FOR ROUGH WORK

44. దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో, పశువులు _____ ఉత్పత్తి చేస్తున్నందున మాత్రమే పెంచబడతాయి.

(1) పాలతో రైతుల ఆదాయాన్ని పెంచేందుకు

(2) ముఖ్యమైన ఎరువులు మరియు మట్టి కండిషనర్ అయిన పేడ కొరకు

(3) కీటక వికర్షకాల వలె పని పని చేస్తుంది

(4) సాంప్రదాయ నీతి మరియు విలువలకు చిహ్నం

45. పైన పేర్కొన్న భాగానికి తగిన శీర్షిక ఏమిటి?

(1) బయో కంపోస్టింగ్ (2) బయోపెస్ట్ నియంత్రణ

(3) సాంప్రదాయ జ్ఞానం మరియు అభ్యాసం (4) రసాయన ఎరువుల ఉపయోగాలు

ఈ క్రింది భాగాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వండి-

బ్రిటిష్ పాలన రాకముందు భారతదేశానికి స్వతంత్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ ఉండేది. చాలా మందికి వ్యవసాయం ప్రధాన జీవనోపాధి వనరు అయినప్పటికీ, దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ వివిధ రకాల ఉత్పాదక కార్యకలాపాల ద్వారా వర్గీకరించబడింది. భారతదేశం ముఖ్యంగా పత్తి, పట్టు వస్త్రాలు, లోహాలు, విలువైన రాతి పనుల వంటి రంగాలలో హస్తకళల పరిశ్రమలకు ప్రసిద్ధి చెందింది. ఈ ఉత్పత్తులు భారతదేశం నుండి అన్ని దిగుమతులలో కనిపించే చక్కటి నాణ్యమైన పదార్థం మరియు హస్తకళ యొక్క ఉన్నత ప్రమాణాల ఖ్యాతి ఆధారంగా ప్రపంచవ్యాప్త మార్కెట్ను ఆస్వాదించాయి. భారతదేశంలో వలసరాజ్యాల ప్రభుత్వం అనుసరించిన ఆర్థిక విధానాలు భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ అభివృద్ధి కంటే వారి స్వదేశం యొక్క ఆర్థిక ప్రయోజనాల రక్షణ మరియు ప్రోత్సాహానికి ఎక్కువ సంబంధించినవి. ఇటువంటి విధానాలు భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణంలో ప్రాథమిక మార్పును తెచ్చాయి-దేశాన్ని ముడి పదార్థాల సరఫరాదారుగా, బ్రిటన్ నుండి తయారైన పారిశ్రామిక ఉత్పత్తుల వినియోగదారుగా మార్చాయి. సహజంగానే, వలసరాజ్యాల ప్రభుత్వం భారతదేశ జాతీయ, తలసరి ఆదాయాన్ని అంచనా వేయడానికి ఎన్నడూ నిజాయితీగా ప్రయత్నించలేదు. అటువంటి ఆదాయాలను కొలవడానికి చేసిన కొన్ని వ్యక్తిగత ప్రయత్నాలు విరుద్ధమైన మరియు అస్థిరమైన ఫలితాలను ఇచ్చాయి. ప్రముఖ అంచనా వేసేవారిలో-దాదాభాయ్ నౌరోజీ, విలియం డిగ్బీ, ఫైండ్లే శిరాస్, వి.కె.ఆర్.వి.రావు మరియు ఆర్.సి.దేశాయ్ లో రావు గారి వలసరాజ్యాల కాలంలో ఆయన అంచనాలు చాలా ముఖ్యమైనవిగా పరిగణించబడ్డాయి.అయితే, ఇరవయ్యవ శతాబ్దం మొదటి అర్ధభాగంలో దేశం యొక్క మొత్తం వాస్తవ ఉత్పత్తి వృద్ధి రెండు శాతం కంటే తక్కువగా ఉందని, సంవత్సరానికి తలసరి ఉత్పత్తిలో సగం శాతం మాత్రమే వృద్ధి చెందిందని చాలా అధ్యయనాలు కనుగొన్నాయి.

46. బ్రిటిష్ పాలనకు ముందు, భారతదేశం ఏ తయారీ పరిశ్రమల ఉత్పత్తికి ప్రసిద్ధి చెందింది ?

(1) పత్తి మరియు పట్టు లేదా ఖాదీ వస్త్రాలు

(2) పత్తి మరియు ఇంజనీరింగ్ ఉత్పత్తులు

(3) పత్తి మరియు పట్టు వస్త్రాలు, లోహాలు మరియు విలువైన రాళ్ళు మొదలైనవి

(4) ఇంజనీరింగ్ వస్తువులు మరియు విలువైన లోహాలు

47. What kind of interests was the colonial government concerned with in the economic policy for Indian industries ?

(1) To promote the handicraft industries of India

(2) Promote and protect small scale industries of India

(3) Protect and promote the economic interests of Indian industry along with their home country

(4) Provide protection and promotion of the economic interests of their home country

48. Choose the economists who estimated India's National Income and Per Capita Income.

(1) Dadabhai Naoroji, William Digby, Bernier, V.K.R.V. Rao and R.C. Desai

(2) Dadabhai Naoroji, William Digby, Findlay Shirras, V.K.R.V. Rao and R.C. Desai

(3) Dadabhai Naoroji, Jagdish Bhagwati, V.K.R.V. Rao and R.C. Desai

(4) Dadabhai Naoroji, Findlay Shrirras and V.K.R.V. Rao

49. What was the country's growth of aggregate real output during the first half of the 20th century ?

(1) The country's growth of aggregate real output was less than two percent coupled with a meagre one percent growth in per capita output per year.

(2) The country's growth of aggregate real output was less than two percent coupled with a meagre one and a half percent growth in per capita output per year.

(3) The country's growth of aggregate real output was less than two and a half percent coupled with a meagre half percent growth in per capita output per year.

(4) The country's growth of aggregate real output was less than two percent coupled with a meagre half percent growth in per capita output per year.

50. According to the passage, which of the following statement was true about Indian industries' products ?

(1) Indian products were of inferior quality and cheap in the worldwide market.

(2) Indian products were promoted by the colonial government and competed with other countries' markets also.

(3) Indian products enjoyed a worldwide market based on quality of material used and the high standard of craftsmanship.

(4) Indian products' raw material for primary goods was imported from the other countries and it helped to increase export.

SPACE FOR ROUGH WORK

47. భారతీయ పరిశ్రమల ఆర్థిక విధానంపై వలసరాజ్యాల ప్రభుత్వానికి ఎలాంటి ఆసక్తి ఉంది ?

(1) భారతదేశంలోని హస్తకళల పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం

(2) భారతదేశంలోని చిన్న తరహా పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం మరియు రక్షించడం.

(3) స్వదేశంతో పాటు భారతీయ పరిశ్రమల ఆర్థిక ప్రయోజనాలను పరిరక్షించి, ప్రోత్సహించడం.

(4) స్వదేశపు ఆర్థిక ప్రయోజనాలకు రక్షణ కల్పించి, ప్రోత్సహించడం.

48. భారతదేశ జాతీయ ఆదాయం మరియు తలసరి ఆదాయాన్ని అంచనా వేసిన ఆర్థికవేత్తను ఎంచుకోండి.

(1) దాదాభాయ్ నౌరోజీ, విలియం డిగ్బీ, బెర్నియర్, వి.కె.ఆర్.వి. రావు, ఆర్.సి. దేశాయ్

(2) దాదాభాయ్ నౌరోజీ, విలియం డిగ్బీ, ఫైండ్లే శిరాస్, వి.కె.ఆర్.వి. రావు మరియు ఆర్.సి. దేశాయ్

(3) దాదాభాయ్ నౌరోజీ, జగదీష్ భగవతి, వి.కె.ఆర్.వి. రావు మరియు ఆర్.సి. దేశాయ్

(4) దాదాభాయ్ నౌరోజీ, ఫైండ్లే శ్రీరాస్ మరియు వి.కె.ఆర్.వి. రావు మాత్రమే

49. 20వ శతాబ్దం మొదటి అర్ధభాగంలో మొత్తం వాస్తవ ఉత్పత్తిలో దేశం ఎంత వృద్ధి చెందింది ?

(1) దేశం యొక్క మొత్తం వాస్తవ ఉత్పత్తి వృద్ధి రెండు శాతం కంటే తక్కువగా ఉండడంతో పాటు సంవత్సరానికి తలసరి ఉత్పత్తిలో ఒక శాతం మాత్రమే వృద్ధిని సాధించింది.

(2) దేశం యొక్క మొత్తం వాస్తవ ఉత్పత్తి వృద్ధి రెండు శాతం కంటే తక్కువగా ఉండడంతో పాటు సంవత్సరానికి తలసరి ఉత్పత్తిలో కేవలం ఒకటిన్నర శాతం వృద్ధి మాత్రమే నమోదైంది.

(3) దేశం యొక్క మొత్తం వాస్తవ ఉత్పత్తి వృద్ధి రెండున్నర శాతం కంటే తక్కువగా ఉండడంతో పాటు సంవత్సరానికి తలసరి ఉత్పత్తిలో సగం మాత్రమే వృద్ధి నమోదైంది.

(4) దేశం యొక్క మొత్తం వాస్తవ ఉత్పత్తి వృద్ధి రెండు శాతం కంటే తక్కువగా ఉండడంతో పాటు సంవత్సరానికి తలసరి ఉత్పత్తిలో సగం శాతం మాత్రమే వృద్ధిని సాధించింది.

50. ఈ భాగం ప్రకారం, భారతీయ పరిశ్రమ ఉత్పత్తికి సంబంధించి ఈ క్రింది ప్రకటనలలో ఏది నిజం?

(1) భారతీయ ఉత్పత్తి తక్కువ నాణ్యత కలిగినది మరియు ప్రపంచ మార్కెట్లో చౌకైనది.

(2) భారతీయ ఉత్పత్తిని వలసరాజ్యాల ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు ఇతర కౌంటీల మార్కెట్తో కూడా పోటీపడుతుంది.

(3) ఉపయోగించిన పదార్థాల నాణ్యత మరియు హస్తకళ యొక్క ఉన్నత ప్రమాణాల ఆధారంగా భారతీయ ఉత్పత్తి ప్రపంచవ్యాప్త మార్కెట్ను ఆస్వాదించింది.

(4) ఇతర దేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకునే ప్రాథమిక వస్తువుల కోసం భారతీయ ఉత్పత్తులు ముడి పదార్థం మరియు ఇది ఎగుమతిని పెంచడానికి సహాయపడుతుంది.

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

8. No candidate will be allowed to leave the OMR Answer Sheet blank. If any OMR Answer Sheet is found blank, it shall be crossed by the Invigilator with his/her signature, mentioning “Cancelled” on it.

9. Do not tear or fold any page of the Test Booklet and OMR Answer Sheet.

10. Candidates are advised to ensure that they fill the correct particulars on the OMR Answer Sheet, i.e., Application No., Roll No., Test Booklet No., Name, Mother’s Name, Father’s Name and Signature.

11. In case of any discrepancy in any question between English and Hindi/Regional language version, the English version will be considered as the final version for evaluation.

12. Rough work is to be done in the space provided for this purpose in the Test Booklet only.

13. The answers will be evaluated through electronic scanning process. Incomplete or incorrect entries may render the OMR Answer Sheet invalid.

14. Candidates are advised not to fold or make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Use of Eraser, Nail, Blade, White Fluid/Whitener, etc., to smudge, scratch or damage in any manner the OMR Answer Sheet during examination is strictly prohibited. Candidature and OMR Answer Sheet of candidates using Eraser, Nail, Blade or White Fluid/Whitener to smudge, scratch or damage in any manner shall be cancelled.

15. There will be one copy of OMR Answer Sheet i.e., the Original Copy. After the examination is over, the candidate shall hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator. The candidate can take away the Test Booklet after the examination is over. If the candidate does not hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator and goes away with the OMR Answer Sheet, his/her candidature shall be cancelled and criminal proceedings shall also be initiated against him/her.

16. Candidates are advised strictly not to carry handkerchief, any mobile phone, any type of watch, belt or wear ornaments like ring, chain, ear-ring, etc., electronic or communication device, pen, pencil, eraser, sharpener and correction fluid to the Examination Centre. If any candidate is found possessing any such item, he/she will not be allowed to enter the examination centre. Possession of a mobile phone or any other aiding material as mentioned above by the candidate in the examination room will be treated as a serious violation and it may lead to cancellation of the candidature and debarring him/her from future examinations.

17. If a candidate violates any instructions or shows any indiscipline or misbehaviour, appropriate action will be taken including cancellation of candidature and debarring from future examinations.

18. Use of electronic/manual calculator is **not** allowed.

కింది సూచనలను జాగ్రత్తగా చదవండి:

8. OMR జవాబు పత్రాన్ని ఖాళీగా ఉంచడానికి అభ్యర్థులెవరూ అనుమతించబడరు. ఏదైనా OMR జవాబు పత్రం ఖాళీగా ఉన్నట్లయితే, దానిపై ఇన్విజిలేటర్ అతని/ఆమె సంతకంతో "రద్దు చేయబడింది" అని పేర్కొనాలి.
9. టెస్ట్ బుక్‌లెట్ మరియు OMR ఆన్సర్ షీట్‌లోని ఏ పేజీని చింపివేయవద్దు లేదా మడవకండి.
10. అభ్యర్థులు OMR ఆన్సర్ షీట్‌లో సరైన వివరాలను పూరించారని, అంటే దరఖాస్తు నంబర్, రోల్ నంబర్, టెస్ట్ బుక్‌లెట్ నంబర్, పేరు, తల్లి పేరు, తండ్రి పేరు మరియు సంతకం ఉండేలా చూసుకోవాలని సూచించబడినది.
11. ఇంగ్లీష్ మరియు హిందీ/ప్రాంతీయ భాషా వెర్షన్ మధ్య ఏదైనా ప్రశ్నలో ఏదైనా వ్యత్యాసం ఉన్నట్లయితే, మూల్యాంకనం కోసం ఆంగ్ల వెర్షన్ చివరి వెర్షన్‌గా పరిగణించబడుతుంది.
12. పరీక్ష బుక్‌లెట్‌లో మాత్రమే దీని కోసం అందించిన స్థలంలో రఫ్ వర్క్ చేయాలి.
13. ఎలక్ట్రానిక్ స్కానింగ్ ప్రక్రియ ద్వారా సమాధానాలు మూల్యాంకనం చేయబడతాయి. అసంపూర్తిగా లేదా తప్పుగా నమోదు చేసినట్లయితే OMR జవాబు పత్రం చెల్లదు.
14. OMR జవాబు పత్రంపై అభ్యర్థులు మడత పెట్టవద్దని లేదా తప్పుగా గుర్తులు వేయవద్దని సూచించబడినది. ఎరేజర్, నెయిల్, బ్లేడ్, వైట్ ఫ్లూయిడ్/వైటనర్ మొదలైనవాటిని ఉపయోగించి, పరీక్ష సమయంలో OMR జవాబు పత్రాన్ని ఏ విధంగానైనా స్మడ్జ్ చేయడానికి, స్క్రాచ్ చేయడానికి లేదా డ్యామేజ్ చేయడానికి ఖచ్చితంగా నిషేధించబడింది. ఎరేజర్, నెయిల్, బ్లేడ్ లేదా వైట్ ఫ్లూయిడ్/వైటనర్ ఉపయోగించి, స్మడ్జ్ చేయడానికి, స్క్రాచ్ చేయడానికి లేదా ఏ విధంగానైనా డ్యామేజ్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే అభ్యర్థుల అభ్యర్థిత్వం మరియు OMR జవాబు పత్రం రద్దు చేయబడుతుంది.
15. OMR జవాబు పత్రం యొక్క ఒక కాపీ, అంటే ఒరిజినల్ కాపీ మాత్రమే ఉంటుంది. పరీక్ష ముగిసిన తర్వాత, అభ్యర్థి OMR జవాబు పత్రాన్ని ఇన్విజిలేటర్‌కు అందజేయాలి. పరీక్ష ముగిసిన తర్వాత అభ్యర్థి టెస్ట్ బుక్‌లెట్‌ను తీసుకెళ్లవచ్చు. అభ్యర్థి OMR జవాబు పత్రాన్ని ఇన్విజిలేటర్‌కు అందజేయకపోతే మరియు OMR జవాబు పత్రంతో వెళ్లిపోతే, అతని/ఆమె అభ్యర్థిత్వం రద్దు చేయబడుతుంది మరియు అతని/ఆమెపై క్రిమినల్ చర్యలు కూడా ప్రారంభించబడతాయి.
16. అభ్యర్థులు పరీక్షా కేంద్రానికి చేతి రుమాలు, మొబైల్ ఫోన్, ఏ రకమైన వాచ్, బెల్ట్ లేదా రింగ్, చైన్, ఇయర్-రింగ్, మొదలైన ఆభరణాలు, ఎలక్ట్రానిక్ లేదా కమ్యూనికేషన్ పరికరం, పెన్, పెన్సిల్, ఎరేజర్, షార్పనర్ మరియు కరెక్షన్ వంటి వాటిని తీసుకెళ్లకూడదని ఖచ్చితంగా సూచించబడింది. అభ్యర్థి ఎవరైనా అలాంటి వస్తువును కలిగి ఉన్నట్లు తేలితే, అతను/ఆమె పరీక్షా కేంద్రంలోకి ప్రవేశించడానికి అనుమతించబడరు. పరీక్ష గదిలో అభ్యర్థి పైన పేర్కొన్న విధంగా మొబైల్ ఫోన్ లేదా ఏదైనా ఇతర సహాయక సామగ్రిని కలిగి ఉండటం తీవ్రమైన ఉల్లంఘనగా పరిగణించబడుతుంది మరియు అది అభ్యర్థిత్వాన్ని రద్దు చేయడానికి మరియు భవిష్యత్తులో పరీక్షల నుండి అతన్ని/ఆమెను డిబార్ చేయడానికి దారితీయవచ్చు.
17. అభ్యర్థి ఏదైనా సూచనలను ఉల్లంఘిస్తే లేదా ఏదైనా క్రమశిక్షణా రాహిత్యాన్ని లేదా దుష్ప్రవర్తనను ప్రదర్శిస్తే, అభ్యర్థిత్వాన్ని రద్దు చేయడం మరియు భవిష్యత్ పరీక్షల నుండి డిబార్ చేయడంతో సహా తగిన చర్యలు తీసుకోబడతాయి.
18. ఎలక్ట్రానిక్/మాన్యువల్ కాలిక్యులేటర్ వాడకం **అనుమతించబడదు.**